

FRAMTIDSPROGRAM
FÖR VÄSTERNORRLAND
2014-2018

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET I VÄSTERNORRLAND

INNEHÅLL

Framtidens Västernorrland	4
Fler jobb	6
Ett hållbart samhälle	8
Kompetenslänet	10
En sjukvård i världsklass.....	12

Framtidsprogram.

Politiska riktlinjer för Västernorrland 2014-2018 utgivet av

Socialdemokraterna i Västernorrland

Box 83 • 871 22 Härnösand • Besöksadress: Backgränd 9

Telefon: 0611-156 25 • E-post: vasternorrland@socialdemokraterna.se

www.socialdemokraterna.se/vasternorrland

Kristina Nilsson
Eva Sonidsson
Jasenko Omanovic
Susanne Eberstein
Niklas Säwén
Ingemar Nilsson

FRAMTIDENS VÄSTERNORRLAND

Västernorrland är en bra del av Sverige att leva, arbeta och bo i. Vår region har rika förutsättningar.

Vi har en natur som ger unika möjligheter till upplevelser av olika slag, men också arbete. Vi har bra boendemiljöer, framstående industrier, rik kultur och god tillgång till kvalitativ utbildning. Vi har alla möjligheter att kunna erbjuda alla människor goda livsvillkor.

Sverige är ett bra land, men nu går vissa delar av utvecklingen åt fel håll. Arbetslösheten är mycket hög. Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på en skrämmande nivå. Unga människor tappar framtidstron, då de inte får möjlighet till utbildning och arbete. Så ska det inte vara. Det finns en annan väg. Vi Socialdemokrater visar hur vi kan skapa fler jobb, ökad livskvalitet, hållbar miljö, högre kompetens och en sjukvård i världsklass i Västernorrland.

Västernorrland behöver växa genom ökad befolkning. Vi Socialdemokrater i Västernorrland vill leda den utvecklingen. Våra företrädare på lokal, regional och nationell nivå kommer att arbeta för att fler människor ska välja att bosätta sig i vårt län.

Kampen mot arbetslösheten är vår allra viktigaste prioritering under den kommande mandatperioden. Med fler invånare och fler människor i arbete gynnas också välfärden. Vi Socialdemokrater har målet att Sverige ska ha den lägsta arbetslösheten i EU år 2020. Det kommer vi att arbeta för på alla samhällsnivåer. Nya jobb och fler arbetade timmar är en förutsättning för ökade resurser till välfärden.

Vi Socialdemokraterna vill utveckla välfärden i Sverige och i Västernorrland. Vi vill öka människornas förtroende för sjukvården och att vården i Västernorrland ska präglas av tillgänglighet och fördelas efter behov och inte efter köpkraft. Därför måste välfärden tillföras mer resurser.

Framtiden börjar i skolan. Vi vill ge alla barn och unga möjligheter till en god utbildning. Fler ska få möjlighet till högre utbildning. Det behövs för den personliga utvecklingens skull, men också för att öka människors möjlighet att få ett arbete i ett framtida arbetsliv, som kräver ökad kompetens.

En grön omställning måste börja här och nu. Vi Socialdemokrater vill göra Västernorrland till ett mer miljö- och klimatvänligt län. Investeringar i järnvägar, större andel ekologisk och lokalproducerad mat, ökad produktion och användning av förnybar energi inom basindustrin är viktiga åtgärder för att klara av det.

Vi vill se en hållbar utveckling där ekonomisk tillväxt sker utan att priset är en förstörd miljö eller ett segregerat samhälle.

En solidarisk migrationspolitik utgör en av de viktigaste anledningarna till att länet tillförs nya medborgare. En aktiv integration och en utvecklad interkulturell politik är viktig för framtidens Västernorrland. Det skapar jobb, tillför kompetens och bidrar till välfärd.

Politiken hänger ihop. Vi Socialdemokrater sätter alltid jobben, skolan, vården och omsorgen före skattesänkningar. För att välfärden ska kunna utvecklas måste alla människor ges möjlighet till att arbeta och bidra efter förmåga. Därför behövs det en socialdemokratisk regering. Det är en förutsättning för att våra mål och löften i det här valprogrammet ska kunna genomföras.

FLER JOBB

Jobben är för oss Socialdemokrater den högst prioriterade frågan och kampen mot arbetslösheten är den största utmaningen under den kommande mandatperioden.

Våra politiska förslag på alla områden syftar till att minska arbetslösheten.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att kampen mot arbetslösheten prioriteras på alla politiska nivåer
- Regional medfinansiering av projekt och initiativ för fler jobb och ökad befolkning i Västernorrland

Skogsindustrin är en av Sveriges viktiga basindustrier. En stor del av industrijobben i Västernorrland finns inom skogsindustri, träförädling, sågverk, massa- och pappersindustri. Idag genomgår delar av pappersindustrin en snabb och kraftig strukturomvandling. Mer forskning och produktutveckling för vidareförädling av skogsråvaran behövs. Att öka byggandet i trä ger fler jobb i Västernorrland, samtidigt som det är bättre för klimat och miljö.

Vi Socialdemokrater vill göra en långsiktig satsning på besöksnäringen. Det behövs omfattande arbete för att utveckla besöksmål och destinationer och mer kunskap och forskning.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att ett regionalt innovationsråd med representanter från näringsliv, forskning och det offentliga införs

- Bättre tillgång till kapital i startskedet och långsiktigt investeringskapital
- Att fler bostäder och fastigheter i Västernorrland byggs i trä och att offentlig upphandling används som ett verktyg för att uppnå detta
- Ökade resurser till marknadsföring av Västernorrland både inom och utom landet
- Fler statliga jobb tillförs Västernorrland

Ungdomsarbetslösheten är allt för hög i Sverige idag. Vi Socialdemokrater har lovat att det första beslutet som en socialdemokratiskt ledd regering tar om vi får förtroendet att leda landet, är att införa 90-dagarsgarantin. Den avskaffar långtidsarbetslösheten bland ungdomar i Sverige. Staten, som är en stor arbetsgivare, kommer att föregå med gott exempel och erbjuda praktikplatser. Utöver det kommer landstinget och kommunerna erbjuda ytterligare platser. Sommarjobb är också en viktig första kontakt med arbetsmarknaden

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att en 90-dagarsgaranti införs
- Fler sommarjobb till gymnasieungdomar
- Att staten, landstinget och kommuner erbjuder praktikplatser till arbetslösa ungdomar

En viktig förutsättning för fler jobb är att vi har en väl fungerande infrastruktur för transport av varor och för att underlätta resorna till arbete och utbildning. Det är också en förutsättning för mer miljövänliga transporter och en hållbar utveckling. Dubbelspår på Ostkustbanan är därför en nödvändighet. Ådalsbanan är i stort behov av snabb upprustning för att effektivisera varustransporterna, men också för möjligheten till persontransporter. Den låga standarden på Mittbanan är en flaskhals i transporterna från Finland till Atlantkusten i Norge, detta behöver åtgärdas. Därtill behövs ett nytt triangelspår i Bergsåker och Maland utanför Sundsvall samt investeringar i våra vägar, där högsta prioritet är upprustning av E14 Matfors-Sundsvall och förbifart Örnsköldsvik.

Tillgången till telefoni och bredband är idag nödvändiga för enskilda personer och företag. Allt mer av offentlig och kommersiell service förutsätts ske genom telefon och internet, varför det också är en fråga om demokrati.

Tillgången till telefoni och bredband har en helt avgörande betydelse för näringslivets utveckling på landsbygden. Bredbandsutbyggnaden måste fortsätta och tillfredsställande mobiltäckning ska finnas i hela vårt land.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Större investeringar i infrastruktur i Västernorrland
- En fortsatt bredbandsutbyggnad med i huvudsak statlig medfinansiering och regional samordning
- Skärpta och tydligare krav på mobiltelefonoperatörerna

ETT HÅLLBART SAMHÄLLE

För att utveckla ett hållbart Västernorrland krävs en aktiv regional- och landsbygdspolitik. En aktiv klimat- och miljöpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd.

Investeringar i ny effektiv miljö- och klimatvänlig teknik stärker företagets konkurrenskraft, skapar nya företag och större potential för handel och exportintäkter.

Gröna näringar är en viktig framtidsbransch. Idag importerar vi mer än hälften av den mat vi äter, medan allt fler gårdar läggs ner och våra öppna kulturlandskap växer igen. Konsumenterna har rätt till säker mat med god kvalitet. Svensk mat har ofta hög kvalitet, då den produceras efter hårda miljökrav och djurskyddsregler. För att skapa fler jobb på landsbygden är det viktigt att stödja vidareförädling av jordbruket. Det handlar exempelvis om gårdsbutiker, landsbygdsturism eller hästnäring. Produktion av biogas av naturgödsel genom rötning minskar väsentligt utsläpp av kväve och fosfor till omgivande vattendrag, vilket är viktigt i våra älv- och kustområden.

Utveckling av lokal ekologisk livsmedelsproduktion minskar transporterna samtidigt som konsumenterna skulle få tillgång till mat av hög kvalitet. Vi vill att kommunerna och landstinget i Västernorrland tar sitt ansvar som goda exempel och ökar andelen ekologisk och lokalproducerad mat i skolor, äldreboenden och i sjukhus. Vi vill att minst 35 % av maten inom landstingets verksamheter

ska vara ekologisk och/eller lokalproducerad. Våra företrädare ska få politisk kompetensutveckling inom offentlig upphandling för att kunna gå före. Samtidigt behöver de nationella reglerna för offentlig upphandling ses över.

I Västernorrland måste energianvändningen i våra energikrävande industrier effektiviseras och på sikt minska. Omställningstakten till att använda en större andel förnybar energi måste öka. Det är viktigt att stödja basindustrins omställning till grönnare, mer förädlade produkter. Forskning för att utveckla förnybar energi, framförallt ur skogsråvara, måste öka. Det behövs större satsningar på forskning och utveckling i nära samverkan mellan Mittuniversitet, Umeå universitet, länets företag, fackliga organisationer och det offentliga. Nya energislag och produkter som ligger inom det möjliga ram under den kommande fyraårsperioden är bl. a. biobaserade drivmedel, textilproduktion och grafitproduktion. Genom att bygga ett Västernorrland bortom oljan kan vi i framtiden göra av trä det vi idag gör av olja. Detta skapar framtidens jobb och bidrar till en hållbar värld.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Ökade investeringar i gröna näringar
- Att minst 35 % av maten inom landstingets verksamheter i Västernorrland ska vara ekologisk och/eller lokalproducerad
- En ökad samverkan mellan näringsliv, forskare och myndigheter för att främja basindustrins omställning till minskad energianvändning och grönnare, mer förädlade produkter
- Att staten, landstinget och kommunerna arbetar för att stödja den kommersiella servicen på landsbygden

Kollektivtrafiken i Västernorrland är nödvändig för att hålla ihop länet, men också för att underlätta pendling mellan länets kommuner. Vi vill därför fortsätta utveckla tåg- och busstrafiken i länet i syfte att öka antalet resor och resenärer. Det kollektiva resandet är ett miljösmart val och ska vara ett alternativ för en majoritet av länets arbets- och studiependlare

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- En fortsatt utveckling och samordning av buss- och tågtrafiken i Västernorrland
- En större andel fordon som drivs av icke fossila drivmedel

Västernorrland är fortfarande präglad av sin historia som ett industrilän och på många håll, inte minst längs vår kust, är vattenmiljön kraftigt påverkad av detta. Vi vill därför att statliga medel tillförs till en sanering av vattenmiljöerna från de skador som orsakats av tidigare industripåverkan.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att staten tillför medel för sanering av vattenmiljöer vid tidigare industripåverkade områden för ökad tillgänglighet för friluftslivet, fortsatt samhällsutveckling och nya hållbara näringar

KOMPETENSLÄNET

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Arbetet med att höja kunskapsnivån i landet måste börja tidigt och vi vill därför införa allmän förskola från två års ålder.

För att alla elever ska nå målen i förskola och grundskolan krävs omfattande insatser genom tidigt stöd till elever, mindre klasser och bättre utbildade lärare och annan stödpersonal. På så sätt skapar vi en jämlik skola, där alla barn kan lyckas. Gymnasieskolan ska bli obligatorisk och alla som vill, och är behöriga, ska ha möjlighet att studera på högskola. Vårt mål är att hälften av de unga år 2020 ska ha genomgått en minst tvåårig högre utbildning, högskola eller yrkeshögskola. Vi Socialdemokrater vill höja kvaliteten i gymnasieskolan så att alla utbildningar ger behörighet till högre utbildning.

I tider av en hög ungdomsarbetslöshet behöver samverkan mellan elever, främst gymnasieelever, och arbetsmarknaden öka. Det behövs fler sommarjobb för ungdomar, men också att kommuner och landstinget erbjuder nytexaminerade studenter traineeplatser efter avslutad utbildning. Det kan till exempel gälla elever vid vård- och omsorgsprogrammet, vilket skulle höja statusen på vård- och omsorgsyrken samt bidra till en säkrare personalförsörjning. Vi måste också bättre ta tillvara de kunskaper och färdigheter som människor som kommer till vårt land för med sig. De måste få möjligheten att snabbt lära sig svenska och validera sina yrkeskunskaper och på så sätt kunna få etablera sig på arbetsmarknaden.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Mindre klasser, barngrupper i förskola och grundskola
- Fler och bättre utbildade förskollärare och lärare
- Att gymnasieskolan görs obligatorisk
- Att alla gymnasieprogram ger högskolebehörighet
- Ett traineeprogram i kommunerna och landstinget för en säkrare personalförsörjning inom välfärden

Trots att ungdomsarbetslösheten är hög, lyckas inte arbetsgivare rekrytera personal med rätt kompetens. Det behövs utbildning inom bristyrken, inte minst inom vården och omsorgen i länet, där många anställda snart ska gå i pension. Möjlighet till vidareutbildning och kompetenshöjning måste finnas under hela arbetslivet. Därför ska yrkeshögskolan byggas ut och kvaliteten i den högre utbildningen stärkas.

Högskolor och universitet ska finnas i hela landet. Närheten till en högskola eller ett universitet underlättar för unga från studieovana hem att studera vidare och bryta den sociala snedrekryteringen till högre studier.

Tillgången till kompetent arbetskraft är avgörande för att företag och organisationer ska kunna utvecklas och växa. Mittuniversitetet och Umeå universitet har

stor betydelse för att förse länet med kvalificerad arbetskraft. Länets utveckling kräver större samverkan mellan kommunerna, landstinget, näringslivet och universitetet för att öka tillgången till kvalificerad arbetskraft, inte minst till exportindustrin.

Mittuniversitetet bedriver idag forskning i samarbete med bl.a. skogsindustrin och finanssektorn, vilket stärker tillväxten inom dessa näringar. Att stärka den forskningen och forskning kring förnybar energi och miljöteknik är viktiga för länets utveckling. Viktigt är också att övrig forskning vid Mittuniversitet stärks. God forskning är en förutsättning för hög utbildningskvalitet.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Fler utbildningsplatser på Mittuniversitetet och Umeå Universitet
- Fler yrkeshögskoleutbildningar i länet
- En ökad samverkan mellan kommunerna, landstinget, näringslivet och universitet i syfte att öka tillgången till kompetent arbetskraft i länet

Folkhögskolor är viktiga för att öka människors möjlighet att få ett arbete, men också för att stimulera personlig utveckling och kreativitet. Västernorrland har fem folkhögskolor, varav tre är landstingsdrivna. Vi vill fortsätta utveckla våra folkhögskolor och strävar efter att öka antalet deltagare på de kurser som erbjuds.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Ett arbete för att öka antalet deltagare på kurserna vid länets folkhögskolor

EN SJUKVÅRD I VÄRLDSKLASS

Sjukvården står inför stora utmaningar. Allt fler blir äldre och förväntningarna på en bättre sjukvård ökar. Den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter, men ställer också höga krav på kompetens och en god arbetsmiljö.

Dagens brister inom vården riskerar våra möjligheter att svara upp mot framtidens utmaningar. Problemen med överbeläggningar, där patienter får ligga i sjukhuskorridorer eller för många i en sal, måste lösas.

Patienter med kroniska sjukdomar tvingas vänta alltför länge på sin behandling. Dagens vårdgaranti är otillräcklig och tryggar inte en sammanhållen vård för patienten. Svensk cancersjukvård är världsledande, men inom flera cancerformer är väntetiderna oacceptabelt långa.

Oavsett om man bor på landsbygden eller i en stad ska man vara trygg med att få vård när man behöver det. Vi har de senaste åren sett en utveckling med överetableringar av vårdcentraler i de större städerna, medan vårdcentralerna på landsbygden har svårt att överleva. Vi vill öka västernorrälänningarnas förtroende för sjukvården. Patienternas tillgång till vård måste öka, samtidigt som administrationen måste minska.

Vi vill se satsningar på det gemensamma företerligare skattesänkningar. Vi vill att vården i vårt län ska vara tillgänglig och fördelas efter behov och inte efter köpkraft. Så säkrar vi en god vård för alla.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att inga nya onödiga rutiner som stjälar tid från patienterna införs
- Att en patientöverenskommelse för att stärka patientens ställning i vården införs
- Att alla cancerpatienter ska få behandling inom fyra veckor

Vård- och hälsocentralerna

Regeringen har infört Lagen om valfrihetssystem (LOV), som ger privata företag rätt att etablera vårdcentraler, där de bedömer att det finns en marknad. Det har lett till överetablering av vårdcentraler i de större städerna, medan landstingets hälsocentraler på landsbygden har svårt att överleva.

Vi Socialdemokrater vill att LOV förändras så att landstinget självt kan besluta om var i länet en vårdcentral ska starta. Ingen vinst ska kunna tas ut på bekostnad av kvaliteten i vården.

Läkarna måste få mera tid för sina patienter
Erik Lövgren

Kvälls- & helgöppet på vårdcentralerna
Elisabet Strömqvist

Patienterna ska erbjudas rätt vård med högsta möjliga kvalitet, på rätt plats och i rätt tid. Därför är det viktigt att det finns vårdcentraler över hela länet. Tillgängligheten måste ständigt förbättras, såväl fysiskt, geografiskt som språkligt.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Ökade möjligheter att träffa en specialist
- Kvälls- och helgöppet på vårdcentralerna
- Att patientens behov styr tiden hos vårdpersonalen

Sjukhusen

Vi Socialdemokrater vill inte sälja ut några sjukhus, då de är viktiga nav i sjukvårdssystemet. Vi värnar våra sjukhus i Sundsvall, Sollefteå och Örnsköldsvik, som har ett gemensamt ansvar för länets specialistsjukvård. Detta behövs för att klara en tillgänglig och patient-säker sjukvård för alla länets invånare.

Vi vill hålla ihop sjukhusens verksamheter för bästa möjliga vård. Att bryta ut och privatisera delar av sjukhusen kan slå sönder vårdkedjor och försämra samverkan mellan olika delar av vården. Man ska heller inte behöva privata sjukvårdsförsäkringar.

I vår strävan efter en snabb och rättvis vård vill vi behålla dagens antal ambulansstationer. Vi vill bygga ut samarbetet med kommunernas räddningstjänst för snabbt omhändertagande om ambulansen dröjer.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att en nollvision för vårdskador införs
- Att läkarna måste få mera tid för sina patienter
- Att väntetider ska minimeras

Tandvård

Många unga, som gått hos folktandvården under hela sin skoltid, tappar lätt kontakten med tandvården åren därefter. Kostnaden för tandvård kan vara svår att prioritera, när man studerar eller saknar arbete. Idag har man fri tandvård upp till 19 års ålder. Att utöka den fria tandvården, så att den gäller även för 20 - 25-åringar, är en viktig insats för ungas fortsatt goda tandhälsa. Vi vill därför utreda kostnaderna för att införa fri tandvård för unga vuxna upp till 25 år.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att införandet av gratis tandvård upp till 25 år utreds

Goda arbetsvillkor

Sjukvården står inför stora utmaningar för att klara generationsväxlingen inför pensionsavgångar samtidigt som det behövs fler anställda i vården. Därför måste staten ta ansvaret för framtidens kompetensförsörjning i vården.

För att patienterna ska kunna erbjudas en säker och bra vård, krävs det goda villkor för dem som utför vården. Personalens stora kompetens, erfarenhet och yrkesetik ska vara vägledande för att höja kvaliteten i vården. Vi socialdemokrater är övertygade om att den bästa vården uppstår när olika personalgrupper gör det som de är bäst på och utbildade för – låt proffsen vara proffs.

Vi vill att medarbetarna känner att de får rätt kompetensutveckling, kan påverka sin vardag och att de blir uppskattade för sina arbetsinsatser och kunskaper. Chefer i landstingets verksamheter ska känna att de får rätt förutsättningar att vara chefer.

Vi socialdemokrater kommer aldrig att backa från vårt politiska ansvar för medarbetarnas arbetsmiljö. Vi vill se ett aktivt arbete för att förebygga ohälsa bland personalen. Vi ställer samma krav också på de privata företag, som driver vårdcentraler finansierade av landstinget.

Regelmässiga överbeläggningar på sjukhus är ett allvarligt arbetsmiljöproblem, som försvårar vården, sliter på personalen och är negativt för patienterna. Vi anser att verksamheterna ska vara så planerade och organiserade att överbeläggningar normalt inte sker.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Trygga heltidsanställningar
- Kollektivavtal och meddelarfrihet
- Att medarbetarnas möjligheter att påverka sin arbetssituation och medbestämmande ökar i de landstingsdrivna verksamheterna

2,85	2,85		
1,60			
5,50			
40	5,40	5,00	5,00
0,20	2,20		
	10,00		
-0,05	9,55	9,55	9,55
0,01	21,49	21,49	21,49
0,01	0,25	0,25	0,25
	5,50	5,50	5,50
	0,73		
	0,74		
	7,70		
	80,00		

Ekonomi

Vi Socialdemokrater väljer vården före ytterligare skattesänkningar. För att möta framtidens behov av sjukvård behövs det istället mera pengar till vården och aktiva förebyggande insatser för att stärka folkhälsan. Det måste bli ordning och reda i sjukvårdens ekonomi. För att klara framtidens utmaningar krävs också en förbättrad samverkan mellan kommuner och landstinget.

VI VILL DÄRFÖR ARBETA FÖR

- Att sjukvården ges förutsättningar att kunna klara sitt uppdrag
- En effektivare process och administration, som frigör resurser till vården

